

ชื่อเรื่อง : การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ผู้วิจัย : เต๋นชัย สมปอง

สถานที่ทำงาน : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสนทนากลุ่มย่อยและใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา พบว่านักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนฤดูร้อนมากที่สุด และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นแบบทั่วไป นักศึกษาส่วนมากจะออกฝึกงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สถานที่ตั้งหน่วยงานที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์ในเขตมหาวิทยาลัยมากที่สุด สถานที่ฝึกนักศึกษาจะหาเองทั้งหมด งานที่ได้รับมอบหมายในการฝึกงานมีทั้งตรงและไม่ตรงกับงานสาขาที่เรียน อาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการคิดว่านักศึกษาได้ความรู้และประสบการณ์ในการฝึกในระดับปานกลาง และคณะมีการจัดกิจกรรมเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

2. ปัญหาของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการส่งเอกสาร รองลงมาคือปัญหาในการเลือกสถานที่ฝึกและการส่งข้อมูลประวัติ อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นเรื่องปัญหาการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและนักศึกษา รองลงมาคือปัญหาในการเลือกสถานที่ฝึกและการออกนิเทศ และสถานประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงาน รองลงมาคือปัญหาความเหมาะสมของงานที่ได้รับมอบหมาย

3. แนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการหาสถานที่ฝึกเอง รองลงมาคือต้องการให้สถานศึกษาจัดหาให้ และต้องการให้มีระบบแจ้งปัญหาในการฝึกไปสู่อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้ทางคณะคัดเลือกสถานประกอบการและจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการเพื่อช่วยแนะนำนักศึกษาควรมีระบบติดต่อประสานงาน และควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วยในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาสถานประกอบการให้ข้อเสนอแนะว่า ทางคณะควรคัดเลือกสถานที่ฝึกงานไว้ให้นักศึกษาเพื่อลดปัญหาความเหมาะสมของลักษณะงานกับสาขาของนักศึกษา ควรมีระบบแจ้งปัญหาและร้องเรียนจากสถานประกอบการ และสถานประกอบการควรมีช่องทางในการแจ้งความประสงค์ต้องการนักศึกษาฝึกงาน

คำสำคัญ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ/นักศึกษา/อาจารย์นิเทศก์/สถานประกอบการ

บทนำ

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมาก นานาประเทศต่างมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ทำให้การศึกษานั้นสามารถพัฒนาคนได้อย่างแท้จริง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา จึงได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา , 2551)

สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้มีแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยมีการศึกษาและวางแผนในการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ของภาคสนาม ซึ่งเป็นรายวิชาหรือกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกงาน

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องวางแผนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร

ปัจจุบันคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้จัดตั้งฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาเพื่อบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้ นักศึกษามีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นระบบ อย่างไรก็ตามการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะยังประสบปัญหาการจัดการฝึกที่เป็นระบบ ไม่มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งจากรายงานการวิจัยของ พรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลจากการวิจัยพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย นักศึกษายังขาดทักษะในการทำงาน และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การจัดการนิเทศไม่ต่อเนื่องและไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการ

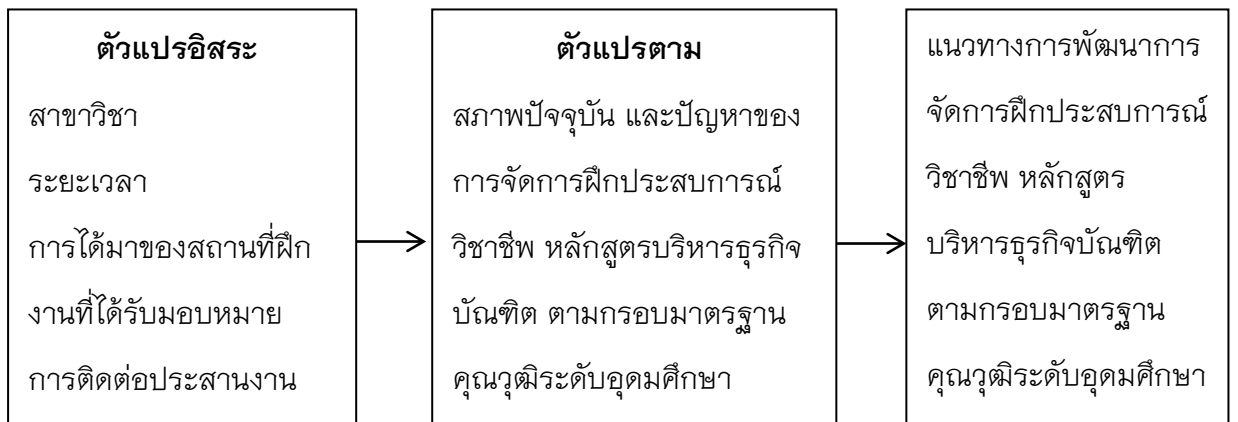
จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่คณะวิทยาการจัดการจะต้องจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาให้มีระบบ มีหลักเกณฑ์เพื่อสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐาน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรจะศึกษาสภาพของการปฏิบัติจริง และปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ว่ามีอุปสรรคประการใดบ้าง เพื่อนำปัญหาเหล่านั้นมาพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาและการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยหรือระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

กลุ่มตัวอย่างในการจัดสนทนากลุ่มย่อย ประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษาและผู้ประกอบการหรือพนักงานที่เลี้ยง คัดเลือกโดยใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

1.2.1 นักศึกษาภาคปกติ หลักสูตรบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ที่ออกฝึกประสบการณ์ในภาคเรียนที่ 2 และภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2555 คัดเลือกโดยใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 50 คน

1.2.2 อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่รับผิดชอบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่ นักศึกษาทุกคน คัดเลือกโดยใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 10 คน

1.2.3 สถานประกอบการ ที่รับนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คัดเลือก

โดยใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 30 แห่ง

2. เครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นแบบสอบถามสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เต็มคำสั้นๆ แบบสอบถามประมาณค่า และแบบปลายเปิด สำหรับนักศึกษา อาจารย์ และสถานประกอบการ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จำนวน 12 ท่าน และจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 โดยการแจกแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2.3 สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์จากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดและผลจากการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาสาขาการบัญชี สาขาการตลาด สาขาบริหารทรัพยากรมนุษย์ฯ การเงินการธนาคาร คอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาละ 10 คน

1.2 อาจารย์นิเทศก์ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นอาจารย์จากทุกสาขาเท่าๆกัน (ร้อยละ 20)

1.3 ผู้รับผิดชอบดูแลนักศึกษาในสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้ชาย ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 60) รองลงมาเป็นระดับปริญญาโท

(ร้อยละ 26.7)

2. สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา

2.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษา

2.1.1 ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคเรียนฤดูร้อนมากที่สุด รองลงมาเป็นภาคเรียนที่ 2 เมื่อพิจารณาแยกตามสาขาพบว่า นักศึกษาส่วนมากฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มภาคฤดูร้อน ส่วนสาขาการบัญชีฝึกภาคเรียนที่ 2 สาขาเดียว

2.1.2 ลักษณะหน่วยงานของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในรัฐวิสาหกิจมากที่สุด (ร้อยละ 26) รองลงมาเป็นธนาคาร (ร้อยละ 20)

2.1.3 สถานที่ตั้งหน่วยงานที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์อยู่ในเขตมหาวิทยาลัยมากที่สุด รองลงมาเป็นต่างจังหวัด

2.1.4 การได้มาของสถานที่ฝึกทั้งหมดได้สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยนักศึกษาติดต่อเอง

2.1.5 งานที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่ฝึกงานทั้งตรงและไม่ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาที่ฝึกตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุดคือสาขาบริหารทรัพยากรมนุษย์ และสาขาการเงินการธนาคาร (ร้อยละ 37.5) รองลงมาคือสาขาการบัญชีและสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ร้อยละ 12.5)

2.1.6 ความรู้ที่ได้รับส่วนมากคิดว่าได้ความรู้และประสบการณ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับมากและระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่

2.1.7 นักศึกษาทั้งหมดฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบทั่วไป และไม่มีแบบสหกิจศึกษา

2.2 สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์

2.2.1 อาจารย์นิเทศก์ออกไปนิเทศในหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจมากที่สุด (ร้อยละ 25) รองลงมาคือธนาคาร (ร้อยละ 15)

2.2.2 อาจารย์นิเทศก์ออกไปนิเทศในจังหวัดเขตมหาวิทยาลัยมากที่สุด (ร้อยละ

ละ 69.23)

2.2.3 อาจารย์นิเทศก์ออกไปนิเทศ ผลจากการนิเทศคืองานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายตรงและไม่ตรงกับสาขาของนักศึกษา

2.2.4 อาจารย์นิเทศก์คิดว่านักศึกษาได้ความรู้และประสบการณ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับปานกลาง

2.2.5 อาจารย์นิเทศก์ได้มีการจัดเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาตามแผนการจัดการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

2.3 สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ตามการรับรู้ของสถานประกอบการ

2.3.1 สถานประกอบการรับนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาเอกชน (ร้อยละ 20) รองลงมาคือธนาคาร (ร้อยละ 16.7)

2.3.2 สถานประกอบการประเมินงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายว่าตรงและไม่ตรงกับสาขาของนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60) รองลงมาคืองานได้รับมอบหมายตรงกับสาขางาน (ร้อยละ 26.7)

2.3.3 สถานประกอบการส่วนมากคิดว่านักศึกษาได้ความรู้และประสบการณ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50)

3. ปัญหาของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา

3.1 ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา

3.1.1 นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ร้อยละ 66)

3.1.2 นักศึกษามีปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการส่งเอกสาร รองลงมาคือปัญหาในการเลือกสถานที่ฝึกและการส่งข้อมูลประวัติ

3.2 ปัญหาตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์

3.2.1 อาจารย์นิเทศก์ทั้งหมดมีปัญหาในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3.2.2 อาจารย์นิเทศก์ทั้งหมดบอกว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงาน (ร้อยละ 20.88) รองลงมาคือปัญหาในการเลือกสถานที่ฝึก

และการออกนิเทศ (ร้อยละ 18.75)

3.3 ปัญหาตามการรับรู้ของสถานประกอบการ

3.3.1 สถานประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ร้อยละ 93.3)

3.3.2 สถานประกอบการทั้งหมดบอกว่ามีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงาน (ร้อยละ 80.0) รองลงมาคือปัญหาความเหมาะสมของงานที่ได้รับมอบหมาย

4. แนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา

4.1 แนวทางตามการรับรู้ของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนมากต้องการหาสถานที่ฝึกเอง รองลงมาคือต้องการให้สถานศึกษาจัดหาให้ และต้องการให้มีระบบแจ้งปัญหาในการฝึกไปสู่อาจารย์ที่ปรึกษา

4.2 แนวทางตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้ทางคณะคัดเลือกสถานประกอบการ และจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการเพื่อช่วยให้นักศึกษาที่จะออกฝึกได้เลือกสถานประกอบการที่ต้องการได้ และควรมีระบบติดต่อประสานงานและการเก็บบันทึกข้อมูลการออกฝึกอย่างเป็นระบบ ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วยในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา

4.3 แนวทางตามการรับรู้ของสถานประกอบการ

สถานประกอบการให้ข้อเสนอแนะว่า ทางคณะควรคัดเลือกสถานที่ฝึกงานไว้ให้นักศึกษาเพื่อลดปัญหาความเหมาะสมของลักษณะงานกับสาขาของนักศึกษา ควรมีระบบแจ้งปัญหาและร้องเรียนจากสถานประกอบการ และสถานประกอบการควรมีช่องทางในการแจ้งความประสงค์ต้องการนักศึกษาฝึกงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา หลักสูตรการบริหารธุรกิจบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ปრაกฏผลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้คือ การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา เป็นการฝึกแบบทั่วไป นักศึกษาส่วนใหญ่จะออกฝึกในภาคฤดูร้อน และออกฝึกจังหวัดในเขตมหาวิทยาลัยมากที่สุด และจะติดต่อสถานที่ฝึกเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติวรดา แสงสว่างและคณะ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวัง ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเขตมหาวิทยาลัยมากที่สุด การเลือกสถานที่ฝึกงาน มักจะคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางโดยนักศึกษาจัดหาเอง และการฝึกเป็นแบบทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่ารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษามี 2 รูปแบบคือแบบทั่วไปและสหกิจศึกษา

2. การศึกษาปัญหาของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้คือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการส่งเอกสาร การเลือกสถานที่ฝึก อาจารย์นิเทศก์ทั้งหมดบอกว่ามีปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงาน การเลือกสถานที่ฝึกและการออกนิเทศ สถานประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาในการเรื่องการติดต่อประสานงาน และปัญหาความเหมาะสมของงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่ามีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ แหล่งฝึกงานอยู่ไกล ไม่เพียงพอ และไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการ นักศึกษาไม่มีความรู้และทักษะในการฝึกงาน การนิเทศไม่ต่อเนื่อง

3. แนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้คือ

นักศึกษาส่วนมากต้องการหาสถานที่ฝึกเอง และต้องการให้มีระบบแจ้งปัญหาในการฝึก อาจารย์นิเทศก์ต้องการให้ทางคณะนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาจัดทำฐานข้อมูลและคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อช่วยแนะนำนักศึกษา และควรมีระบบติดต่อประสานงาน มีการเก็บบันทึกข้อมูลการออกฝึกอย่างเป็นระบบ และมีการจัดเตรียมการฝึกให้สอดคล้องกับแผนการจัดการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และสถานประกอบการต้องการให้ทางคณะคัดเลือกสถานที่ฝึกงานไว้ให้นักศึกษาเพื่อลดปัญหาความเหมาะสมของลักษณะงานกับสาขาของนักศึกษา มีระบบแจ้งปัญหาและร้องเรียน และควรมีช่องทางในการแจ้งความประสงค์ต้องการนักศึกษาฝึกงาน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). สำนักงาน. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545: บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
- พรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว. (2552). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ฐิติวรดา แสงสว่างและคณะ. (2551). ความคาดหวัง ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์: รายงานวิจัย โปรแกรมวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ฐิรชญา มณีเนตร. (2550). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะด้านการฝึกงานของนักศึกษาที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.